FINANŢELE PUBLICE – PARTE A SISTEMULUI BUGETAR

Gabriela VRABIE

CZU: 347.73:336.1(478) gabrielly.vrabie@gmail.com

The master thesis chosen studies Public finances of Moldova Republic, including the history of public finance as the base of concept development during the whole time. For sure, the Public Finance subject is worth a special focus since straight development or sub-development can help growing or shrinking a country's economy. Concluding, more resources should be allocated into this topic.

Existența conceptului de finanțe a fost rezultatul necondițional al diverselor procese istorice complexe, determinate cu siguranță de evoluția și dezvoltarea vieții sociale a omului, rezultând cu apariția comunităților umane, apariția proprietăților, dezvoltarea relației marfă-bani, precum și de necesitatea fundamentală a statului de a deține careva resurse pentru indeplinirea funcțiilor și obiectivelor sale.

Statul este un organ al suprastructurii societății și pentru a putea satisface nevoile publice are nevoie de resurse bănești. Constituirea si repartizarea fondurilor bănești necesare statului se realizează prin intermediul unor procese financiare care antrenează fluxuri bănești catre stat și de la stat. Se generează anumite raporturi, anumite relații între persoanele fizice, agenți economici, instituții publice, pe de o parte, si stat, pe de altă parte.

Finanțe publice merită o atenție deosebită, întrucât dezvoltarea sau stagnarea acestora, poate duce direct la evoluția sau declinul economic al unui stat, ceea ce denotă că în direcția aceasta ar trebui să fie alocate mai multe resurse. În prezent, noțiunea de finanțe reprezintă instrumentul prin care statul și restul instituțiilor publice asigură fondurile financiare și economice necesare pentru dezvoltarea economiei naționale. Într-o primă etapă a cercetării, s-a efectuat o informare generală (preliminară), printr-o analiză primară a finanțelor publice. În cadrul studiului s-a efectuat o serie de analize, care au evidențiat modul în care finanțele publice influențează direct sistemul bugetar, astfel având o influență directă asupra fiecărui cetățean.

În linii generale, privitor la Republica Moldova, principalele funcții sunt cea de control și repartiție, deși există un șir de funcții care de asemenea își lasă amprenta asupra echilibrului și spațiului economic. Fiecare dintre cele care au fost enumerate își are rolul sau și nu putem să dăm prioritate unei anumite funcții, din considerentul că fiecare funcție își îndeplinește scopul, fiind în tandem cu alte funcții, astfel sistemul funcționând la cele mai înalte niveluri. Din punctul meu de vedere, Republica Moldova ar putea prelua careva funcții, spre exemplu, din cele prevăzute în țările din Occident pentru a-și spori și îmbunătăți activitatea financiară.

Obiectivele cercetării vin să realizeze scopul propus și se cuantifică în următoarele idei:

- Analiza conceptuală a noțiunii de finanțe publice.
- Importanța exercitării corecte și coerențe a funcțiilor finanțelor publice într-un stat în curs de dezvoltare.
- Caracteristica atribuțiilor conceptelor finanțelor publice elucidate de către reprezentanți.
- Expunerea teoriilor și conceptelor aferente finanțelor publice.
- Identificarea și analiza aspectelor teoretice și practice ale Strategiilor de Dezvoltare Economică.
- Importanța existenței fondurilor de urgență și gestionarea corectă a situaților neprevăzute.
- Studierea aspectele teoretice și juridice ale finanțelor publice din Republica Moldova, prin prisma legilor Parlamentului, Hotărârilor de Guvern, ordinelor Ministerului Finanțelor etc.

Cercetarea realizată a permis enunțarea următoarelor concluzii:

– Utilizarea fondurilor întreprinderilor și instituțiilor publice trebuie să asigure realizarea obiectivelor de interes public și acestea nu pot fi folosite în interes particular sau în alte scopuri decât cele prevăzute de lege.

– Împrumuturile externe reprezintă o acțiune indispensabilă pentru un stat în curs de dezvoltare. Prin urmare, este important ca utilizarea creditului public să fie bazată pe principii de responsabilitate fiscală și utilizare eficientă a resurselor, pentru a asigura că împrumuturile sunt utilizate în mod corespunzător și contribuie la dezvoltarea durabilă și echilibrată a economiei naționale.

– Conceptul clasic a fost enunțat de către fondatorul Adam Smith, care consideră că statul are drept datorie de bază de a apăra proprietatea, liniștea politică, ordinea socială și, firește, interesele naționale. Singura formă de organizare a vieții economice trebuie să fie libera concurență. Cu alte cuvinte, viața economică se desfășoară în conformitate cu principiul *laisser faire, laisser passer.*

– Potrivit conceptului neokeynesist, primul lucru pe care trebuie să-l întreprindă statul pentru a depăși aspectele negative ale economiei capitaliste și a rezolva problema șomajului constă în stimularea investițiilor prin micșorarea ratei dobânzii, sporirea cantității de bani în circulație și creșterea investițiilor publice.

– În ce privește Republica Moldova, după proclamarea independenței tânărul stat a mers pe calea de a elimina în totalitate efectele principiului centralismului democratic (caracteristic fostului stat URSS), respectiv a purces la implementarea unui model economic nou, bazat pe principiile economiei de piață. Totodată, prin prisma concepțiilor enunțate *supra,* după noi, la etapa actuală în Republica Moldova predomină concepțiile neokeynesiste.

– Strategia de dezvoltare a menagementului finațelor publice 2023-2030 este un document strategic care va contribui la dezvoltarea sistemului de menagement

al finanțelor publice, care va încadra cadrul existent strategic specific componentelor menagementului finanțelor publice care va contribui la continuitatea reformelor care au fost inițiate în ultima perioadă. Principalul obiectiv al Strategiei îl reprezintă sporirea eficientă și transparentă a finanțelor publice, pentru a contribui la îndeplinirea criteriilor și obiectivelor fundamentale pentru aderarea la UE.

– După recesiunea economică provocată de pandemia COVID, economia Republicii Moldova nu a reușit să-și ia avânt, confruntându-se cu noi provocări în anul 2022. Criza energetică, inflația galopantă, războiul din țara vecină și conjunctura externă complicată reprezintă multitudinea de factori care au încetinit evoluția economiei naționale. Totodată, creșterea excesivă a prețurilor, în special a celor la resurse energetice, a provocat un efect în lanț al creșterii prețurilor în toate domeniile, generând noi provocări pentru guvernare și mediul de afaceri, fiind amplificată și o inflație prognozată la nivel de 34,6% spre sfârșitul anului 2022.

În urma analizei făcute în cadrul tezei temei de master ,,Finanțele Publice – parte a sistemului bugetar" ajugem la concluzia că finanțele publice reprezintă un domeniu de o importanță deosebită, fiind un domeniu complex și care inevitabil are atribuții colosale în cadrul sistemului economic al R.Moldova.

În final, remarcăm faptul că politica fiscală promovată în Republica Moldova este una mai puțin favorabilă pentru cetățenii țării, ci mai degrabă în defavoarea agenților economici și a populației, ceea ce duce la o dezvoltare nu prea pronunțată a economiei țării. Concluzionând în general asupra studiului, conchidem că la etapa actuală în Republica Moldova predomină concepțiile neokeynesiste, care reflectă implicarea majoră a statului în viața economică, pe când, după noi, pentru o dezvoltare cât mai eficientă și obținerea unor rezultate remarcabile în sectorul economic ar fi utilă schimbarea periodică (o dată la 5-7 ani) a viziunilor statului, luând drept bază concepțiile postmoderne care urmează a fi puse în practică pentru o dezvoltare cât mai sigură. Deci, propunem trecerea de la neokeynesism la neoliberalism și nu invers.

Bibliografie:

1. Constituția Republicii Moldova. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 1994, nr.1.
2. Codul fiscal al Republicii Moldova nr.1163-XIII din 24.04.1997. Republicat în *Monitoriul Oficial al Republicii Moldova*, Ediție specială din 25.05.2005.
3. Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, nr.1585 din 27.02.1998. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 1998, nr.38-39 .
4. Legea privind sistemul public de pensii, nr.156 din 14.10.1998. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 1998, nr.111.
5. Legea privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător nr.131 din 08.06.2012. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2012, nr.181-184.
6. GRINCU, O. Evoluția finanțelor publice până la epoca modernă, https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/120125.Evolutia%20finantelor%20publice%20pina%20la%20epoca%20moderna.pdf

7. COBZARI, L., CHIOSEA, T., TIURICOV, C., SUVOROVA, Iu. *Финансы предприятия.* Chișinău: ASEM, 2007, p.45.
8. TELEVCA, O. Evoluția istorică a finanțelor publice de la origini până la Unirea Principatelor. În: *Studia Universitatis.* Seria *Științe sociale,* 2009, nr.3(23), p.69-76.
9. SECRIERU, A. *Finanțele publice*. *Instrumente și mecanisme financiare de intervenție guvernamentale.* Chișinău: Epigraf, p.8-9.
10. TRUSEVICI, A., POSTOLACHE, V. *Finante publice*. Universitatea ,,Aleccu Russo” din Bălți, p.6.

Recomandat
Olev TELEVCA, *dr., conf. univ.*